

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 654

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 22 februari 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

LULUCF-verordening (Land Use, Land Use Change and Forestry) - Rapportage en aanpak koolstofverlies

Voorliggende vraag vloeit voort uit het antwoord van toenmalig minister Koen Van den Heuvel op mijn schriftelijke vraag nr. 2 van 21 juni 2019.

In de zogenaamde LULUCF-sector worden de koolstofemissies en -verwijderingen door vegetatie en de bodem berekend. Zo wordt koolstof uit de atmosfeer verwijderd en (tijdelijk) opgeslagen in groeiende bomen en planten, dood organisch materiaal en de bodem. Emissies vinden dan weer plaats bij onder andere ontbossing, aantasting van bossen (door storm, brand, ziekte enzovoort) en bepaalde landbouwpraktijken.

Op de website van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) is de [rapportage van LULUCF per sector \(tijdreeks 1990-2018\)](#) gepubliceerd. Uit de rapportage van Vlaanderen blijkt dat de belangrijkste bronnen van broeikasgassen in de atmosfeer de omzetting zijn van:

- a) grasland naar akkerland;
- b) bossen naar grasland;
- c) bossen naar bebouwing en infrastructuur;
- d) grasland naar bebouwing en infrastructuur.

1. In het antwoord op mijn vorige vraag werd een optimalisatie van de matrix, door toevoeging van een extra landgebruiksmatrix voor het jaar 2015, gepland door de VMM. Er wordt in een driejaarlijkse update voorzien.

Wat is hier de stand van zaken?

2. De rubriek graslanden en akkers hebben het potentieel om koolstofsinks te zijn. Op dit moment zijn ze echter netto emitters en dit is tussen 2000 en 2018 in toenemende mate zo. Scheuren van graslanden zorgt voor een snelle emissie van koolstof uit de bodem.

Welk beleid zal er gevoerd worden om deze trend om te buigen? Is het de doelstelling om van deze rubrieken koolstofsinks te maken?

3. Ruimtebeslag zorgt voor toenemend koolstofverlies uit de bodem. Ook deze trend gaat de foute richting uit.

Op welke manier wordt in een responsabilisering voorzien om dit koolstofverlies tegen te gaan?

4. Zijn er specifieke bestaande maatregelen of maatregelen in opmaak om de koolstofstocks van bossen te bewaren? Zo zijn er bijvoorbeeld nog steeds ontbossingen die toegelaten worden zonder dat er voorzien wordt in een afdoende regeling die het koolstofverlies kan compenseren.
5. Welk tijdspad is er uitgetekend om Vlaanderen conform te laten zijn aan de no debit rule van de LULUCF-verordening? Hoe zal de huidige trend omgebogen worden?
6. In het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 wordt de mogelijkheid van een Vlaamse koolstofmarkt in het kader van LULUCF aangekondigd. Ondertussen is het 2021 en is de LULUCF-verordening van kracht. Indieners van vergunningen waarbij een koolstofverlies zal optreden in het kader van LULUCF weten op dit moment niet in hoeverre ze zelf moeten instaan om dit koolstofverlies te vereffenen.

Hoever staat het met de aangekondigde Vlaamse koolstofmarkt in het kader van LULUCF en in hoeverre staan op dit moment vergunningen waarbij koolstofverlies optreedt in contrast met de 'no debit'-engagementen van Vlaanderen, bij gebrek aan een duidelijk becijferd actieplan?

ANTWOORD

op vraag nr. 654 van 22 februari 2021

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. De rapportering op de website van VMM komt overeen met de UNFCCC-rapportering van 15 maart 2020 (1990 – 2018) daarin werd de optimalisatie van de landgebruiksmatrix meegenomen voor de berekeningen van de LULUCF-sector. Tegelijkertijd werd bij deze rapportering een extra landgebruiksmatrix voor het jaar 2015 opgemaakt. Voor de berekeningen na 2015 wordt er gebruik gemaakt van een extrapolatie op basis van de evolutie vastgesteld tussen de matrixjaren 2009 en 2015. Het volgende matrixjaar dat voorzien wordt om te implementeren is het jaar 2018. Deze staat gepland om geïmplementeerd te zijn tegen de rapportering van 15 maart 2023 (1990 – 2020). Bij deze implementatie zal er ook een evaluatie gebeuren van de landgebruiksmatrix van 2015.
2. Ik heb me samen met de Vlaamse regering geëngageerd om in de komende tien jaar netto geen koolstof te verliezen uit de Vlaamse bodems. Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 voorziet voor grasland en akkerland beleid om bestaande koolstofvoorraden te behouden en om extra koolstofopslag te stimuleren en zo de huidige trend om te buigen. Voor het behoud van koolstofvoorraden worden beleidsmaatregelen ontwikkeld die koolstofrijke bodems zoals wetlands, veen en blijvend grasland beschermen. Dit gaat bijvoorbeeld over het tegengaan van draineren van natte gebieden en veen, het aanhouden van blijvend grasland en tegengaan dat blijvend grasland wordt omgezet naar akkerland...

Bevorderen van koolstofopslag in akkerland kan door bepaalde technieken en teelten zoals bijvoorbeeld teeltrotaties met meer groenbedekkers, granen, meerjarige gewassen, agroforestry, minder bodembewerking... Deze maatregelen zijn bovendien uitstekende klimaatadaptatiemaatregelen aangezien een hoger bodemkoolstofgehalte gunstig is voor de bodemkwaliteit en de weerstand tegen droogte en erosie verhoogt.

Voor meer details over specifiek landbouwbeleid gericht op koolstofbehoud en -opslag in akkerland en grasland verwijst ik naar mijn collegaminister Crevits.

3. Voor het tegengaan van koolstofverlies in het ruimtebeslag is een belangrijke rol weggelegd in de uitwerking van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en de beleidskaders en -lijnen die daaruit voortvloeien. De omvang van het koolstofverlies kan op verschillende manieren beperkt worden: door het bijkomend ruimtebeslag terug te dringen (BRV-doelstelling om tegen 2040 het bijkomend gemiddeld dagelijks ruimtebeslag te herleiden tot 0 ha), door de verhardingsgraad binnen het bestaande en bijkomende ruimtebeslag te beperken (BRV-doelstelling om de verhardingsgraad in de bestemmingen landbouw, natuur en bos tegen 2050 met minstens 20% terug te dringen ten opzichte van 2015) en door het niet-verhard ruimtebeslag (zoals vb. in parken, tuinen, berm...) te beheren in functie van koolstofopslag.

De BRV-beleidskaders zal ik doorvertalen naar diverse beleidsinstrumenten om de trends van bijkomend ruimtebeslag en verharding om te buigen. Ondertussen zijn er sinds 2018 bijvoorbeeld 44 onthardingsprojecten gesubsidieerd via het programma 'Vlaanderen breekt uit' (te consulteren op <https://omgeving.vlaanderen.be/proeftuinen>) en zal ik in het kader van de Blue Deal

een programma opzetten rond ontharding en vergroening binnen stedelijke omgeving. Het wegnemen van verharding in de open ruimte en in het ruimtebeslag, en het groenblauw dooraderen van onze steden en dorpen zullen bijdragen aan een verhoogde koolstofopslag.

Ook het beheer van niet-verhard ruimtebeslag zoals tuinen, parken, openbare en private domeinen biedt mogelijkheden om meer koolstof op te slaan. Een aantal initiatieven zijn gestart om kennis te verhogen en te sensibiliseren in functie van meer koolstofgericht beheer. Ik denk bijvoorbeeld aan de burgerwetenschapsprojecten 'Mijn Tuinlab' en 'Curieuzeneuzen duikt onder'. Ook de Green Deal 'Natuurlijke Tuinen' zal hiertoe bijdragen.

Samen met minister Somers heb ik het lokaal Energie- en Klimaatpact uitgewerkt waarbij lokale besturen kunnen rekenen op extra middelen en ondersteuning voor het realiseren van energie- en klimaatdoelstellingen zoals ontharding (1 m² ontharding en 1 m³ extra waterinfiltratie per inwoner) en vergroening (extra bomen, hagen of houtkanten en natuurgroenperken). Uiteraard zijn de uitdagingen groot en zal ik vanuit het omgevingsbeleid blijven kennis delen en actoren ondersteunen om koolstofverlies uit ruimtebeslag tegen te gaan. Ik reken hierbij ook op samenwerking met lokale besturen, bedrijven, andere actoren en burgers die belangrijk zijn om de trend te keren.

4. Als bestaande maatregel verwijs ik naar de criteria voor geïntegreerd natuurbeheer. Daarin zitten een reeks van beheerprincipes die een gunstige impact hebben op de koolstofbalans van bossen. Het gaat dan om beheermaatregelen zoals het beperken van grootschalige ingrepen, bomen ouder laten worden en het streven naar grotere structuurdiversiteit in bossen waarvoor een natuurbeheerplan wordt opgesteld. Als nieuwe maatregel vermeldt het VEKP expliciet het maximaal vrijwaren van waardevolle bossen en een snelle, effectieve boscompensatie.

De compensatieregeling vertrekt vooral vanuit een biodiversiteitstandpunt en heeft vanuit een klimaatstandpunt niet altijd een optimaal resultaat. Het is daarbij een kwestie van de juiste evenwichten te vinden. Het Agentschap Natuur & Bos onderzoekt momenteel de mogelijke pistes voor een optimalisatie van de ontbossingsregeling en het compensatiemechanisme en ik vraag hen zo snel mogelijk mij de resultaten van deze verkenning voor te leggen. Ik wil niet vooruitlopen op deze oefening, maar om te komen tot een sluitend verhaal zijn belangrijke aandachtspunten hierbij enerzijds de compensatie van zowel het verlies van de bestaande voorraad als het eventuele verlies van de capaciteit om koolstof op te slaan en anderzijds de termijn waarbinnen de vrijgekomen CO₂ dient gecompenseerd te worden.

Tenslotte wil ik aangeven dat ook onze acties op vlak van bosuitbreiding (streefdoel 4.000 ha in 2024) en de uitbreiding van natuur onder effectief beheer (streefdoel 20.000 ha tegen 2024) bijdragen tot de creatie van robuuste en dus weerbare bossen via het versterken van de soortenrijkdom en de structuurvariatie. Hierdoor beschermen en breiden we de capaciteit van onze bossen uit om koolstof op te slaan.

5. De 'no-debit rule' waarbij geen netto broeikasgassen worden uitgestoten in de LULUCF-sector is een doelstelling die geldt voor alle Europese lidstaten in de periode 2021-2030. Het Vlaams Gewest heeft op haar beurt deze LULUCF-doelstelling onderschreven in het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030. De afrekening van de no-debit rule zal gebeuren op niveau van het Vlaams Gewest en volgens de toepassing van de boekhoudkundige regels uit de LULUCF-verordening ([EU 2018/841](#)), vastgesteld voor twee deelperiodes nl. 2021-2015 en 2026-2030. Daartoe is een Vlaamse LULUCF broeikasgasemissie inventaris en rapportering conform de internationale en Europese richtlijnen opgezet. Het bodemkoolstofmonitoringnetwerk (C-mon) dat ik vanaf 2021

zal uitrollen zal meer accurate gegevens opleveren over bodem organische koolstof en de evolutie ervan.

Om te voldoen aan de LULUCF-doelstelling in de periode 2021-2030 zijn beleidslijnen uitgezet in het ruimtelijk, natuur- en bos-, landbouw-, water- en materialenbeleid. Extra bebossing vormt in Vlaanderen een belangrijk element om extra koolstof op te slaan. Net als het herstellen van wetlands en het vernatten van bodems. Aangezien koolstofverlies sneller optreedt bij landgebruiksverandering dan de opslag ervan, blijft het belangrijk om bestaande koolstofvoorraden in bossen en koolstofrijke bodems zoals wetlands, veen en langliggend grasland effectief te beschermen. Op akker- en grasland zal de koolstofopslag bevorderd worden door het toepassen van bepaalde bodem- en teelttechnieken zoals teeltrotaties met meer groenbedekkers, granen, meerjarige gewassen, agroforestry, niet of minder bodembewerking... Het bijkomend ruimtebeslag zal beperkt worden en ik zal inzetten op ontharding en koolstofgericht beheer van tuinen, parken en domeinen die onder het ruimtebeslag vallen. Tenslotte zal ik de geogste houtproducten zo veel mogelijk inzetten voor materiaaltoepassingen voor langdurig gebruik bijvoorbeeld in de bouwsector.

Op deze manier streven we naar een ombuiging van de trend van koolstofverlies uit bodem en biomassa zodat Vlaanderen in de periode 2021-2030 voldoet aan de LULUCF-doelstelling.

6. De 'no-debit rule' waarbij geen netto broeikasgassen worden uitgestoten in de LULUCF-sector in de periode 2021-2030 is een doelstelling die geldt voor alle Europese lidstaten. De Vlaamse regering heeft in het Vlaams Energie- en Klimaatplan het engagement genomen om te voldoen aan de 'no-debit rule' in de LULUCF-sector. De afrekening van de no-debit rule zal gebeuren op niveau van het Vlaams Gewest en volgens de toepassing van de boekhoudkundige regels uit de LULUCF-verordening.

Ik zal onderzoeken of het opzetten van een Vlaamse koolstofmarkt een aangewezen en nuttig financieringsinstrument kan zijn in het kader van LULUCF-beleid. Bij het onderzoek naar een nieuw, marktgebaseerd financieringsmechanisme om koolstofopslag in de bodem en bovengrondse biomassa te stimuleren, zullen de criteria van additionaliteit aan het gevoerde beleid, permanentie van koolstofopslag en het vermijden van negatieve effecten gerespecteerd worden. Ook de meest aangewezen rol die de overheid in een marktsysteem van gecertificeerde koolstofkredieten kan opnemen, inclusief de financiële impact, zal bestudeerd worden.

Ik zal ook afstemmen met relevante beleidsinitiatieven op Europees niveau om koolstofopslag door individuele landeigenaars financieel te stimuleren zoals het Carbon Farming Initiative (voorzien voor het najaar van 2021) en een voorstel van een EU breed regelgevend kader voor certificering van koolstofverwijdering (voorzien voor 2022/2023).